

OBČINSKA UPRAVA

Glasilo Županske zveze za Slovenijo.

Stev. 6.

Mesečna priloga „Domoljubu“.

Leto I.

Avtonomija občin in nadzorstvena oblastva.

Kdor danes — po pretoku treh in pol let od prevrata — trezno presoja takratni nepremišljeni korak prve »Narodne vlade«, ko je razpodela avtonomno korporacijo, kakršen je bil deželni odbor, ta bo moral odkritosrečno priznati, da ni mogla storiti večjega greha nad slovenskim narodom, nego ga je storila z razpustom deželnega odbora in s tem — pa recimo — tudi bona fide (v dobri veri) sama ukinila ono avtonomijo, pridobljeno po težkih desetletnih bojih z dunajsko centralno vlado neblagega spomina. Če ni bil ta korak političen nonsens prve vrste, potem res ne vemo, kaj je še nezmysel. Res nam danes ne hasnijo rekriminacije, vendar pa smatramo za umestno, da pribijemo dejstvo na tem mestu, da zvedo tudi naši člani in občinski zastopniki, ki se danes bore za ono avtonomijo, ki smo jo vendar imeli, a smo jo popolnoma po nepotrebnem dali — iz rok in prepustili vse posle, ki jih je imel samoupravni deželni odbor, enostavno državni upravi, ne da bi bil kdo dejal pri tem ne bev ne mev. Ali smo bili »velikopotezni politični misleci?! Mali ljudje — v velikem trenutku. In zakaj? Toda o povodu naj ne govorimo, ker je prvič znan, drugič pa spada drugam. Le na to-le opozarjamo: Poglejte v »ubogoc« — Avstrijo, ki je glede organizacije v upravi in zakonodaji ter samostojnosti posameznih zveznih dežel v primeri z našo državo kot — noč in dan. Tam so bili baš deželni odbori, ki so takoj s početka potegnili nase vso moč in danes je ondi deželni glavar, ki stoji na čelu deželne uprave, a ta deželni glavar je od prosto izvoljenih poslancev izvoljen, ne imenovani načelnik avtonomne korporacije, postavodajalne korporacije z najširšo samoupravo. Pri nas pa smo hoteli to samoupravo sami uničiti in »jo bodoči državi enostavno vreči pod noge. Prav se nam godi, če danes žalujemo po nji in bomo morali biti naposled zadovoljni, če se nam vrnejo drobič proč vržene avtonomije, ki nas bodo pa — pomnite to! — tudi drago veljali.

Ker smo hoteli pisati o predmetu, ki smo si ga načrtali v naslovu, nismo mogli iti preko nekoliko daljšega uvoda.

Naši očetje ukinjenja in razpusta deželnega odbora prej kot ne sploh niso mislili na to, da so s tem korakom tudi že vzeli avtonomijo občinam. Kajti s tistim trenutkom, ko je prevzela takozvana »državnica« oblast vse posle bivšega deželnega odbora, je prevzela tudi neposredno nadzorstvo nad občinami ne samo glede prenešenega delokroga ali izročnega področja, marveč tudi glede vseh panog občinskega gospodarstva. — Je sicer res, da pritisk dr-

žavne oblasti na občine v zadevi lastnega delokroga danes ni tak, da bi dajal povod kakim večjim pritožbam. Toda pred očmi je treba imeti možnost, da bi država iz avtonomnih občin lahko naredila popolnoma sebi podrejene organe, in da bi imel vsak pandur ali birič po višjem nalogu — morda tudi brez njega — pravico vtikati svoj nos celo v občinsko gospodarstvo.

Govorilo se je že nekaj, da bi utegnili prevzeti reševanje proračunov in s tem istočasno prevzeti eo ipso nadzorstvo nad gospodarstvom — finančna uprava. Če bi se to uresničilo, bi občine na mah izgubile vse samoupravne pravice, ker bi bile gospodarsko popolnoma odvisne od fiskusa. No, upamo vendar, da do tega nikoli ne pride, ker smo uverjeni, da se bodo občine postavile krepko v bran in se uprle vsem takim nakanam, kakor tudi, da bodo imele odločne zaščitnike v svojih ljudskih poslancih, ki bodo pošteno zaropotali v zbornici, ko bo šlo za obrambo pravic avtonomne občine.

Znan je načrt vlade, ki namerava združitev sedanjih malih občin v velike. Pisalo in govorilo se je o tem že dovolj. Tudi o odporu občin proti tej nameri se je pisalo in govorilo. Dejstvo je, da je stvar v razpravi in da se pripravlja nov občinski red. Kakšen bo, nam ni znano, toda soditi po vseh zakonih in uredbah doslej, skoro ni pričakovati kakega vzornega ali idealnega zakona. Zato opozarjamo že sedaj vse naše poslance, da se pravočasno pobrigajo zanj. Tu bo namreč rešeno ono važno in pereče vprašanje, navedeno v naslovu tega članka: Katera bodo nadzorstvena oblastva nad občinami? — Kajti ni vse eno za občinsko avtonomijo, če nadzoruje občinsko gospodarstvo in premoženje okrajni glavar (srezki načelnik) po svojih orožnikih, ali pa avtonomna od ljudstva izvoljena korporacija po svojih organih, kojih naloga bo tudi, da ščitijo samoupravo občin. Ali ni morda tendenca, da se nameravajo združiti občine, v zvezi z načrtom, da se s tem okrnejo samoupravne pravice občin?

Zahtevati se mora tedaj, da pride v novi občinski red jasna in točna določba, da imej edino in izključno nadzorstveno pravico nad vsemi panogami občinskega gospodarstva le bodoči izvoljeni oblastni odbor, nikakor pa ne država po svojih organih. Ta nadzorstvena pravica ne sme biti nič manjša, nego so jo imeli prejšnji deželni odbori. Zato bo treba posebno paziti na besedilo zakona, glede katerega smo že zahtevali, da se naj pošlje v izjavo »Županski zvezic«, preden bo sklepala o njem poslanska zbornica. Skoro odveč se nam zdi pripomniti, da mora biti za Slovenijo poseben občinski red — enoten za vse dele bivših kronovin z vsemi bistvenimi določbami sedaj veljavnih občinskih redov. Kajti nezmysel je, če

misli kdo, da bi se dal napraviti za celo državo skupen občinski red. Mogoč je državni okvirni zakon, a nič več. Zato se nam zdi tudi popolnoma napačno, da bi sklepal državni zbor o posameznih občinskih redih, marveč bi morala biti pridržana ta pravica bodočim avtonomnim pokrajinskim skupščinam, ki bodo imele po svojih odborih nadzorstveno pravico nad gospodarstvom občin.

Tem avtonomnim pravicam veljaj torej vsa naša pozornost, pa tudi — če treba — neustrašen boj za nje!

Organizacija.

Glavni odbor »Županske zveze«.

(Iz seje dne 9. maja 1922.)

Predseduje načelnik, poslanec Stanovnik. Omenja, da radi drugih poslov ni bilo mogoče dosedaj sklicati seje. Opozarja, da se v Belgradu sklepajo važni zakoni. Dolžnost županov je, da se zanimajo za nje in dajejo nasvete poslancem. Pa tudi vsak pojav krivice naj naznanijo, toda poročajo vsakikrat le resnico. To velja zlasti za poročila o vojaških zadevah. Povsod mora biti red, potem bo dobro v državi. Pozivlje k organizaciji županske zveze; kjer ni še kaj organiziranih, naj se organizacija nemudoma izvede.

Glede pravnega stališča podružnic pripominja tajnik Kristan, da spada ta stvar z ozirom na odločbo pokrajinske uprave, (o kateri smo poročali že zadnjič), pred forum občnega zbora.

K točki »Županski tečajic« in »Občinska Uprava« pripomni dr. Kulovec, da bi morale biti o priliki tečajev obenem tudi seje podružnic, in da bi se moralo takrat zlasti razgovarjati o organizaciji ter o društvenih stvareh samih. Glede lista pa je mnenja: Čimbolj se zanese med ljudi zmysel za občinske zadeve, tembolje bo za občine. Zato je za enkrat bolje, da ostane pri tem, kot je sedaj.

Temu nasproti zagovarja načelnik Stanovnik potrebo lastnega glasila. Župan Pogorelec opozarja poslanca Stanovnika, da so dobili v kočevskem okraju uradna obvestila, da se izdeluje občinski red, ki predvideva velike občine. Naj se stori vse, da se brez nas to ne bo zgodilo in ne prek nas. Občinski red naj se prilagodi našim razmeram.

Župan občine Planinska vas (Štaj.) povdarja, da je zaradi načrta o velikih občinah tudi vsepovsod po bivši Štajerski veliko razburjenje.

Glede na nameravano združevanje občin se sklene: Občinski odbori naj sklepajo o tem, da se občine ne združijo. Od jugoslovanskega kluba se zahteva, da dela

na to, da ostanejo občine kot so, in avtonomne. Dalje se sklene: Načrt občinskega reda se zahteva na vpogled. — Vojaške listine naj ne bodo pisane samo v cirilici in srbo-hrvaščini, marveč v obeh jezikih (latinski in tudi slovenščini). To velja posebno glede odpustnic, da bodo mogli vojaki vsaj brati pouk, ki vsebuje njihove dolžnosti.

Iz seje »Županske zveze za okraj Višnja gora« (23. aprila 1922).

Ob navzočnosti 10 odbornikov otvori sejo načelnik župan Jos. Erjavec. Tajnik poroča o stanju organizacije v tem sodnem okraju, zlasti o veselem dejstvu, da je vseh 24 županov včlanjenih pri zvezi. Do tega dne (23. aprila) šteje zveza 145 članov. Pravila so se poslala vladi v odobritev.

Sklene se soglasno:

1. Za napravo okrajnega glavarstva v okraju Višnja gora se z vso odločnostjo naproša vlada in vsi poslanci »Jugoslovanskega kluba«, — kamor naj se priklopi poleg vseh 24 občin okraja Višnja gora — celi sodni okraj Žužemberk, ki gravitira na železniško postajo Stično. To glavarstvo bi bilo ravno v sredi med Ljubljano in Novim mestom. To želi vseh 24 občin sodnega okraja Višnja gora. Tudi del sodnega okraja Trebnje se lahko priklopi.

2. Dalje se sklene soglasno:

Protestiramo prav odločno proti temu, da se je v sodnem okraju Višnja gora odpustilo od štirih cestarjev tri in le eden ostane. Če ta sklep ostane v veljavi, bode promet v doglednem času nemogoč. Gg. poslanci »Jugoslovanskega kluba« se naprošajo, da store v tej zadevi vse korake, da ostanejo potrebni cestarji.

3. Županska zveza dalje odločno protestira, da pošiljajo vojaške oblasti županstvom tiskovine v cirilici, ki je nikdo ne ume. Dalje naj vojaška uprava pošilja občinam vojaške tiskovine brezplačno.

4. Županska zveza prosi pojasnila, kam je pokrajinska uprava dala 200.000 kron, danih od vojaške uprave za pasivne občine.

K točki poučni tečaj, ki ga je želela prirediti županska zveza višnjegorskega okraja, bodi tu povedano tudi z ozirom na druge okraje, da je bilo po prireditvi 10 takih tečajev sklenjeno, naj se v poletnem času med poljskim delom ti tečaji ne prirejajo, pač pa se bo z novimi tečaji pričelo zopet jeseni, ko bodo dela po deželi končana in bodo imeli ljudje za vdeležbo več časa. Takrat se bo pričelo tudi živahneje podrobno delo za izpopolnitev organizacije. Obsebi umevno pa to delo tudi v vročih poletnih dneh ne sme počivati.

Porabite torej vsako priliko, da se županska organizacija razširi in okrepi!

Občinski posredovalni uradi in tiskovine.

Prejeli smo vprašanje: Ali lahko občinski posredovalni urad pozove stranke k poravnavi in to izvrši, čeprav še nima predpisanih uradnih knjig, kamor se mora poravnava vpisati? Za poravnavo je došla vloga od sodnije. Katere uradne knjige mora imeti posredovalni urad? Kje bi se dobile knjige?

41

Odgovor na posebno vprašanje I. L. v N. St. pri G. G. in v splošno pojasnilo: Posredovalni urad potrebuje dvoje »Uradnih knjig«, »Uradno listino« in »Potrdilo«. — V tesnem okviru »Domoljubove« priloge »Občinske uprave« ne moremo obširno tolmačiti zakona o občinskih posredovalnih uradih, zlasti pa ne navesti vzorcev za vse tiskovine. Kolikor je nam znano, danes teh tiskovin ni nikjer v zalogi. Zato opozarjamo tem potom, da so vzorci za vse gori navedene tiskovine bili priobčeni v nekdanjem glasilu »Kmetijske županske zveze« — v 20. številki »Občinske Uprave« VII. letnika (v oktobru leta 1912.). Ker utegnejo imeti županstva ta list še shranjen, si lahko pomagajo pri poslovanju občinskih posredovalnih uradov tudi brez tiskovin. Zato ni nobenega povišja, da bi posredovalni uradi ne poslovali ali pričeli poslovati takoj. Uradne knjige in uradne tiskovine naj si pa prirede županstva sama. Morda dobe vzorcev, ki jih nimajo, pri sosednjih županstvih. Nekaj številke navedene »Občinske Uprave« ima v zalogi še naša županska zveza, ki jih odda proti primernemu plačilu. Ondi so navedeni tudi praktični primeri za poslovanje posredovalnih uradov.

V informacijo pa naj vendarle v kratkem navedemo vsebino tiskovin z ozirom na določeni delokrog posredovalnih uradov. Ti poslujejo: 1. v zasebno-pravnih sporih; 2. zaradi prestopka zoper varnost časti. — V prvem slučaju izvršujejo poravnalni poizkus, v drugem pa spravnalni poizkus. — Za vsak primer tu navedenih poizkusov se vodi posebna »Uradna knjiga« po določbah dotičnega paragrafa zakona o posredovalnih uradih. — V prvem slučaju izda posredovalni urad po izvršeni poravnavi obema strankama »Uradno listino« z navedbo pogojev, kakor se je sklenila poravnava. V drugem slučaju — radi žaljenja časti — pa izda posredovalni urad »Potrdilo« strankama o doseženi spravi, ali pa tudi eni stranki, če druga stranka k spravnemu postopanju ni prišla, v tem slučaju potrdilo, da je bil poizkus brezuspešen. Če se je vložila tožba naravnost pri sodišču in je tožbo odstopilo sodišče posredovalnemu uradu zaradi spravnega poizkusa, pa je ta sprava ostala brezuspešna, potem se morajo vrniti sodniji vsi spisi v 3 dneh z enakim »Potrdilom« kot preje omenjeno. Seveda se mora z enakim »Potrdilom« obvestiti sodnija tudi o doseženih spravah. Obsebi umevno je, da se sodišče ne obvešča, če je bil spravnalni poizkus uveden neposredno pri posredovalnem uradu.

Naša pravila.

(Konec.)

§ 10.

Občni zbor sklepa veljavno, če je 40 vpisanih članov navzočih, odbor pa, če je poleg načelnika 8 odbornikov pričujočih. Vsak sklep je veljaven, ako mu pritrudi nadpolovična večina glasov. Pri enakem številu glasov odločuje načelnik. Za premembo pravil je treba na občnem zboru

dve tretjini, za razdružitev društva tri četrtine glasov. Če prvi občni zbor ni sklepčen, se vrši pol ure kasneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu udeležencev.

Volitve se vrše ustno ali po listkih, kakor določi načelnik. Pri enakem številu glasov odločuje žreb.

§ 11.

Načelnik in če je ta zadržan, podnačelnik vodi društvo in ga zastopa na zunaj, predseduje zborovim in odborovim sejam in sestankom in izvršuje društvene sklepe. Vsako razglasilo, pismo in potrdilo podpisuje predsednik ali njegov namestnik in pa tajnik.

§ 12.

Društvene prepire članov razsoja neprizivno razsodišče, v katero voli vsaka stranka po enega razsodnika, odbor pa predsednika.

§ 13.

Društvo se razdruži:

- ako sklene to občni zbor;
- ako ga razpusti politična oblast.

V prvem slučaju odločuje o premoženju občni zbor, v drugem pa pripade vsa društvena imovina Jugoslovanski kmečki zvezi.

POTREBNE KIJIGE ZA ŽUPANSTVA.

Občinsko posredništvo. — Za občine, ki imajo občinske posredovalne urade, zlasti za občine bivše Kranjske, kjer so posredovalni uradi obvezni (= morajo biti ustanovljeni), neobhodno potrebna knjiga. — Vsebuje vse postave, tudi za bivšo vojvodino Štajersko, Koroško in za Goriško s Primorjem. — Naj ne bo občinskega urada, ki bi ne imel te knjige.

O zemljiški knjigi, konverzijah in testamentih — z »Dodatkom« iz leta 1922, ki vsebuje tudi nove pristojbine. — Cena 12 Din. Knjiga je zelo potrebna ne le za županstva, ampak zlasti tudi za vse zadrage; nič manj za vsakega posameznika, ki najde v njej potrebne vzorce za vsakovrstne sodne vloge.

Obe knjigi se dobita v Jugoslovanski bukvarni v Ljubljani. Naroča se tudi lahko pri Županski zvezi.

Službe občinskih tajnikov — išče mnogo prosilcev. Dosedaj pa se ni oglasila (razen ene) še nobena občina, da potrebuje kakega občinskega tajnika. — Vsem onim, ki so se zglasili za službe — tudi za občinske sluga, naznanjamo tem potom, da za službe ne moremo posredovati, ker jih sedaj pač ni. Zato tudi nismo odgovarjali vsakemu posebe. — Županstva pa vabimo, da nam naznanijo vsako prsto mesto. — Tajništvo »Županske zveze«.

»Občinska Uprava« letniki II. do XI. od leta 1906 do leta 1917 se še dobe vezani in nevezani, kakor tudi posamezne številke. Bogata vsebina člankov, zlasti pa odgovorov na razna vprašanja v vseh panogah javne, osobito občinske uprave, je še danes aktualna. — Dobe se proti plačilu pri tajništvu »Županske zveze« v Ljubljani — Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje.

Prva Mariborska tovarna mila, Maribor
Domače

„Zlatorog“ - milo

je cenó in izdatno. Gospodinje, segajte pridno po njem!

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC in DRUG
Celje - Ljubljana - Maribor

LEPOTA

kožo, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se morejo samo akozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Feller:

»ELSA« LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 120 K

»ELSA« OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

»ELSA« TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in ceptev las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomas 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospo v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Saohet dišava za perilo 12 K; Schampoo za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfem po 48 in 80 K; Močna voda za lase 80 K; Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsa trg 16, Hrovaško.

Tvrdba A. VOLK v Ljubljani, Resljeva cesta št. 24, trgovina s moko, otrobi in koruze na debelo, kupuje po najdražjih cenah domače **pšenico, ajdo in fižol.**

Tovarna

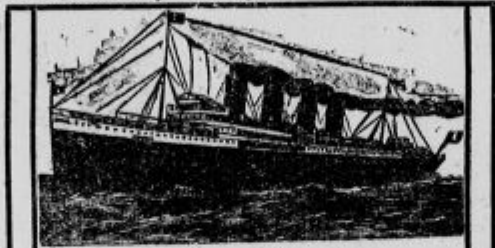
JOS. REICH

LJUBLJANA :: Poljanski nasip štev. 4.
Podružnica: Selenburgova ulica štev. 4.
BARVA vsakovrstno blago. :: KEMIČNO ČISTI obleke. :: SVETLOLIKA ovratnike, :: zapesnice in srajce. ::
Podružnice: MARIBOR (Gosposka ulica štev. 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39.

OKROGLI LES

kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
tvrdba **WEISSBACHER**,

lesna industrija, parna žaga in tov. žaluzij.
LJUBLJANA, Dunajska cesta štev. 66.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni
Edino najhr. črta iz Havre v New York

Predprodaja ladijskih listkov in železniških vozniških listkov za sosednje države in pojasnila daje konc. potovalna pisarna **IVAN KRAKER** v Ljubljani, Kolodv. ul. 41 nasproti gl. kolodv.

Znižane cene!

Modna in manufakturna trgovina

F. & I. Goričar „pri Ivanki“ Ljubljana, Sv. Petra c. 29

priporoča ravnokar došlo veliko izbiro raznega blaga za moške in ženske letne obleke, na pr.: sukno, kamgarn, volneno, polvolneno blago v najmodernejših barvah, lister, etamin batist z rožicami, bel in v barvah, delen; najnovejši vzorci za narodne noše, platno; konté-nina, cvilih, blago za rjuhe in namizne prte, odeje v različnih barvah, robci svileni, delenasti, zobčkasti. Dalje velika izbira **narejenega blaga lastnega izdelka**: moške srajce, bele in barvah in drugo perilo za moške in ženske, predpasniki, kambrikasti in klotasti, etamin-bluze, otroške obleke za dečke in deklice, krasne obleke za birmanke, nogavice, ovratniki, kravate in drugo. Vsakdo naj si ogleda.

Znižane cene!

Najboljše in najtrpežnejše
manufakt. blago kupite pri
Oblačilnici za Slo-
venijo v Ljubljani

Oglejte si naše skladišče!
Prodajalna na drobno je v
Ljubljani, Stritarjeva ul. 3.
Glavno skladišče je v Kresiji
(vhod iz Lingarjeve ul. 1/1.)
Zadružno podjetje! - Svoji k svojim!

Najboljše
manufakturno blago
češkega izvora se
kupi pri tvrdki

Podjetje „**HERMES**“
J. & V. Vokač

Ljubljana,
Solski drevored 8.
Zahtevajte vzorce!

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

POZIV na

Subskripcijo IV. emisije delnic Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

II. redni občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani je sklenil, povisati delniško glavnicu
od K 24,000.000.— do K 48,000.000.—

z izdajo 60.000 novih delnic po K 400.— nom. vrednosti

pod sledečimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo pravico, da prevzamejo za vsako staro delnico eno novo po ceni K 520.— za komad.
- 2.) Neoptirane delnice dodeli upravni svet novim delničarjem po kurzu K 580.— za komad.
- 3.) Subskripcija se začne 22. maja 1922 in se konča 14. junija 1922. Nove delnice so deležne dobička za drugo polletje leta 1922.
- 4.) Opcija oziroma subskripcija se izvrši:

	pri blagajni	Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani,	
"	"	"	podružnica Diakovo,
"	"	"	Maribor,
"	"	"	Sarajevo,
"	"	"	Split,
"	"	"	Sombor,
"	"	"	Šibenik,
"	"	"	ekspozitura Bled.
"	"	Sveopće zanatlijske banke d. d. v Zagrebu,	
"	"	"	podružnica Karlovac,
"	"	Gospodarske banke d. d. v Novem Sadu.	
5.)	Protivrednost	podpisanih delnic se vplača	takoj pri subskripciji.

Ljubljana, dne 18. maja 1922.

Upravni svet.